

Raadsvoorstel

Jaar	stuknr. Raad	categorie/agendanr.	stuknr. B. en W.
2016	RA16.0052	B 2	16/496

Onderwerp:

Vaststelling structuurvisie Windenergie

Portefeuillehouder: R. van der Weide

Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling en Infrastructuur

Team: Ontwikkeling

■■■■■■, telefoonnummer 140591

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld besluit

- 1 De "Structuurvisie Emmen, Windenergie", met inbegrip van beantwoording van de zienswijzen en het Uitvoeringsprogramma, vast te stellen
- 2 De Gedragscode Windenergie gemeente Emmen vast te stellen
- 3 Voor elk van de aangewezen gebieden een "Windfonds Windenergie gemeente Emmen" in te stellen en opdracht te geven om de kaders daarvoor in fase 3 verder uit te werken
- 4 Een voorbereidingskrediet voor plankosten beschikbaar te stellen van €650.000,-, te dekken uit de door de met de ontwikkelaars van windenergie op te stellen exploitatieovereenkomsten

Samenvatting

Het Rijk heeft de ambitie dat er in Nederland in 2021 minimaal 6.000 MW (megawatt) opgesteld vermogen aan windenergie op land is gerealiseerd. Van de totale 6.000 MW neemt de provincie Drenthe 285,5 MW aan opgesteld vermogen voor haar rekening. De provincie Drenthe heeft de gemeente Emmen een taakstelling van 95,5 MW opgesteld vermogen opgelegd.

Uw raad heeft bij besluit van 27 november 2014 bepaald dat de gemeente Emmen zelf de regie wil voeren over de plaatsing van de windmolens in de gemeente Emmen. Als gevolg van de door de provincie opgelegde taakstelling kan de gemeente Emmen niet zelf een besluit nemen of er wel of geen windmolens in de gemeente komen. Het belangrijkste vertrekpunt uit het door de gemeenteraad vastgestelde *Regieplan Windenergie Emmen* is dat de inzet van de gemeente Emmen erop gericht is om zoveel mogelijk hinder en gezondheidsrisico's voor omwonenden te beperken.

De provincie Drenthe heeft aangegeven dat de vaststelling van de Structuurvisie Windenergie door uw raad uiterlijk in het tweede kwartaal van 2016 moet plaatsvinden, zodat het vervolgproces nog voor de zomer gestart kan worden.

Fase 1 van het regieplan betreft het vaststellen van het regieplan door uw raad. Fase 2 van het regieplan is gestart na vaststelling van het regieplan en eindigt met het besluit van uw raad over de *Structuurvisie Emmen Windenergie* en de *Gedragscode Windenergie Emmen*. De door uw raad in het regieplan aangegeven stappen om te komen tot de twee hierboven genoemde producten zijn doorlopen. De *Structuurvisie Emmen Windenergie* en de *Gedragscode Windenergie Emmen* worden aan uw raad worden aangeboden ter behandeling in juni 2016.

Bijlage(n):
- Structuurvisie "Emmen, Windenergie"
- Gedragscode Windenergie gemeente Emmen

Stukken ter inzage: Collegebesluit d.d. 23 mei 2016 en de daarbij behorende stukken

jaar	stuknr. Raad	categorie/agendanr.	stuknr. B. en W.
2016	RA16.0052	B 2	16/496

1. Aanleiding voor het voorstel:

Het Rijk heeft de ambitie dat er in Nederland in 2021 minimaal 6.000 MW (megawatt) opgesteld vermogen aan windenergie op land is gerealiseerd. Van de totale 6.000 MW neemt de provincie Drenthe 285,5 MW aan opgesteld vermogen voor haar rekening. De provincie Drenthe heeft de gemeente Emmen een taakstelling van 95,5 MW opgesteld vermogen opgelegd.

Uw raad heeft bij besluit van 27 november 2014 bepaald dat de gemeente Emmen zelf de regie wil voeren over de plaatsing van de windmolens in de gemeente Emmen. Als gevolg van de door de provincie opgelegde taakstelling kan de gemeente Emmen niet zelf een besluit nemen of er wel of geen windmolens in de gemeente komen. Het belangrijkste vertrekpunt uit het door de gemeenteraad vastgestelde *Regieplan Windenergie Emmen* is dat de inzet van de gemeente Emmen erop gericht is om zoveel mogelijk hinder en gezondheidsrisico's voor omwonenden te beperken.

De provincie Drenthe heeft aangegeven dat de vaststelling van de Structuurvisie Windenergie door uw raad uiterlijk in het tweede kwartaal van 2016 moet plaatsvinden, zodat het vervolgproces nog voor de zomer gestart kan worden.

2. Argumentatie en beoogd effect:

Regieplan Windenergie Emmen

Het op 27 november 2014 vastgestelde Regieplan Windenergie Emmen geeft aan dat de gemeente zich bewust is van de weerstand van inwoners tegen windenergie en dat de inwoners zich zorgen maken over de effecten van windmolens op hun gezondheid en op hun eigen woonomgeving. De gemeente neemt daarbij de regie over de door de provincie Drenthe opgelegde taakstelling van 95,5MW windenergie in Emmen met als inzet om zoveel mogelijk hinder en gezondheidsrisico's voor omwonenden te beperken.

Fase 1 van het regieplan betreft het vaststellen van het regieplan door uw raad Fase 2 van het regieplan is gestart na vaststelling van het regieplan en eindigt met het besluit van uw raad over de Structuurvisie Emmen Windenergie en de Gedragscode Windenergie Emmen. De door uw raad in het regieplan aangegeven stappen om te komen tot de twee hierboven genoemde producten zijn doorlopen. De Structuurvisie Emmen Windenergie en de Gedragscode Windenergie Emmen kunnen aan uw raad worden aangeboden ter behandeling in juni 2016.

Vaststelling structuurvisie Windenergie, eerste stap

Windkracht3 gaf in het Eindrapport platform Windkracht 3 - Gebiedsproces I de aanbeveling mee om een "maatschappelijke tender" te organiseren. 19 November 2015 heeft uw raad besloten om in afwijking van het Regieplan Windenergie Emmen, voorafgaand aan de vaststelling van de Structuurvisie Emmen, Windenergie de betrokken initiatiefnemers met een grondpositie in de zoekgebieden uit te nodigen om een voorstel uit te brengen.

De betrokken initiatiefnemers met een grondpositie zijn middels een Uitvraag uitgenodigd om een voorstel uit te brengen, waarmee de initiatiefnemers de gelegenheid hebben gekregen vooraf te tonen of en hoe zij invulling willen geven aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid richting de directe omgeving. De uitgebrachte voorstellen moeten voldoen aan de vastgestelde randvoorwaarden van het regieplan, zoals een afstand van 1100 meter tot woongebieden en 500 meter tot solitaire woningen. Daarnaast moeten de voorstellen voldoen aan de voor de Uitvraag gehanteerde uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn opgesteld op basis van de uitkomsten van het gebiedsproces I van Windkracht 3 en de ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie en zijn:

- een ashoogte voor windturbines van maximaal 100 meter;
- een tiphoogte voor windturbines van maximaal 149 meter;
- tijdelijke plaatsing van windturbines voor de duur van 16 jaar;

Daarbij kregen de initiatiefnemers de mogelijkheid om een variant in te dienen, waarbij mag worden afgeweken van de hierboven genoemde uitgangspunten mits ook een volledig ingevuld voorstel is uitgebracht op basis van die uitgangspunten.

Naar aanleiding van de Uitvraag zijn voor vijf zoekgebieden voorstellen uitgebracht:

- De Vennen, samenwerkende grondeigenaren
- N34, Intocon
- N34, Raedthuys/Yard
- Pottendijk, Raedthuys/Yard
- Zwartenbergweg, Raedthuys/Yard

Deze voorstellen zijn als bijlage opgenomen in het rapport Deskundigentoets Windenergie gemeente Emmen. Er zijn geen initiatieven binnengekomen voor de zoekgebieden Groenedijk en Berkenrode. Deze twee zoekgebieden vallen daardoor niet af als zoekgebied. De Uitvraag betreft immers geen aanbesteding.

Tijdens het proces "Uitvraag" zijn de grondeigenaren en mogelijke ontwikkelaars met een grondpositie verzocht om een voorstel uit te brengen voor de zoekgebieden. Daarbij is verzocht de voorstellen uiterlijk 22 januari 2016 aan te leveren, zodat deze in het verdere proces meegenomen konden worden.

Na het verstrijken van die termijn is echter nog een voorstel ingediend voor het zoekgebied Pottendijk. Dit voorstel kon niet meer worden meegenomen in het proces en is dus niet getoetst door de deskundigen en is niet meegenomen in het gebiedsproces. Voor de volledigheid is dit voorstel op 19 april 2016 ter informatie aan uw raad toegezonden. In het voorstel wordt onder andere aangegeven dat de grondeigenaar bereid is de uitgangspunten ashoogtes 100 meter, maximale tiphoogte 149 meter en plaatsing voor 16 jaar te respecteren.

De uitgebrachte voorstellen zijn met de omwonenden besproken onder leiding van het platform Windkracht 3. Daarbij zijn de voor de zoekgebieden uitgebrachte voorstellen tijdens een eerste bijeenkomst door de initiatiefnemers aan de omwonenden gepresenteerd. Tijdens de tweede bijeenkomst heeft Windkracht 3 de voorstellen met de omwonenden besproken. Windkracht 3 heeft de bevindingen van het Gebiedsproces II in een Eindrapport platform Windkracht 3 - Gebiedsproces II aan uw raad en college aangeboden.

Uw raad kan en mag de uitgebrachte voorstellen in het licht van de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid mee laten wegen bij vaststelling van de structuurvisie "Emmen, Windenergie". De voor de zoekgebieden uitgebrachte voorstellen zijn ter voorbereiding op vaststelling van de structuurvisie "Emmen, Windenergie" door uw raad door een deskundigencommissie getoetst. Daarbij is aan de deskundigencommissie gevraagd ook aan te geven welke voorwaarden voor de Emmens windparken reëel zijn.

Voor het zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen zijn de mogelijkheden en kansen die windenergie kan bieden onderzocht door een onafhankelijke deskundige. Een marktinventarisatie heeft deel uitgemaakt van dat onderzoek, waarbij bestaande initiatieven, zoals het tuindersinitiatief, in het onderzoek zijn betrokken.

De rapporten zijn vooruitlopend op de structuurvisie "Emmen, Windenergie" in april 2016 ter kennisname aan uw raad verzonden. De uitkomsten van de rapporten komen later in dit advies nader aan de orde.

Luchthavenbesluit Heli Holland

De provincie is bevoegd gezag inzake het Luchthavenbesluit Heli Holland Emmer-Compasuum. In de brief *Aanvullende informatie inzake Structuurvisie windenergie gemeente Emmen, eerste stap* aan uw raad met de datum 27 oktober 2015 is aangegeven dat de gemeente overleg heeft met de provincie over de hoogtebeperkingen die voortvloeien uit het Luchthavenbesluit met het oog op de windenergieopgave.

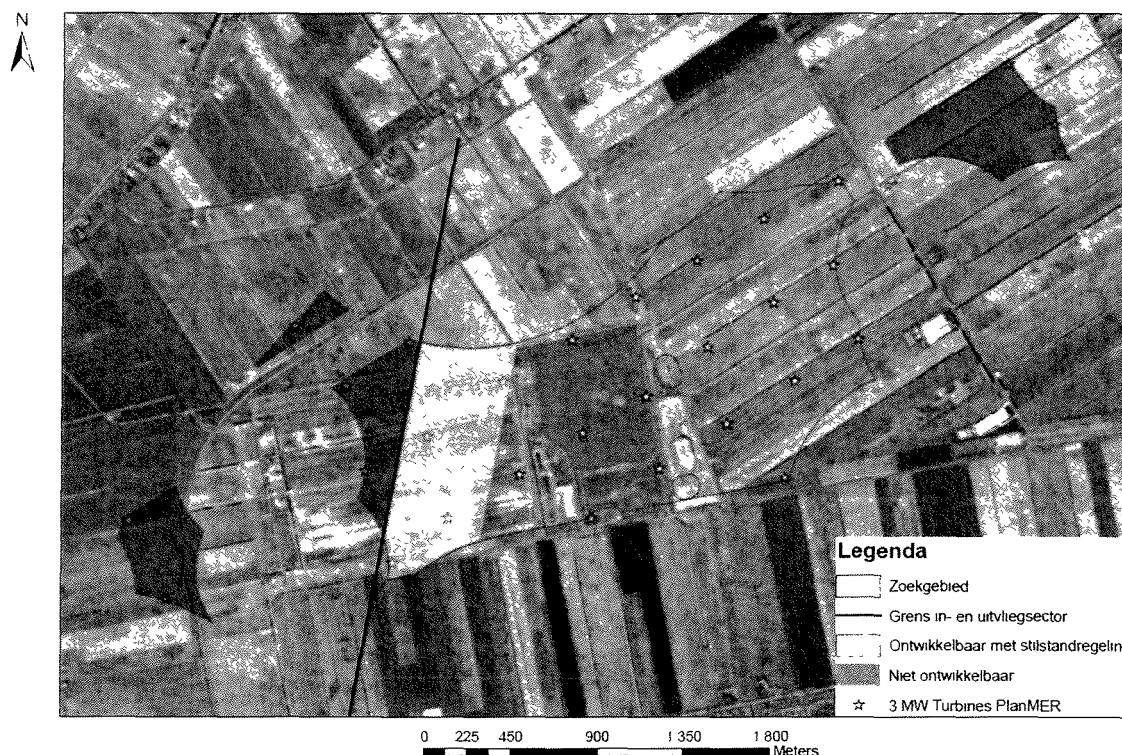
In de raadsvergadering van 19 november 2015 heeft het college uw raad geïnformeerd over het voornemen van de provincie om het luchthavenbesluit te herzien. Daarbij is de inzet van de provincie dat het zoekgebied Pottendijk minimaal wordt aangetast, maar dat ook recht wordt gedaan aan de belangen van Heli Holland. De provincie is bevoegd gezag en heeft de contacten onderhouden met de Inspectie Leefomgeving en Transport van het ministerie van Infrastructuur en Milieu en Heli Holland.

De provincie heeft het college per brief met de datum 13 mei 2016 geïnformeerd over de aanpassing van het Luchthavenbesluit voor Heli Holland door hier een nieuwe obstakelvrije zone te bepalen ten opzichte van het zoekgebied Pottendijk. De provincie legt deze nieuwe obstakelvrije zone voor aan de Inspectie Leefomgeving

en Transport van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, ter verkrijging van een Verklaring Veilig Gebruik Luchtruim en verzoekt de gemeente daarbij deze obstakelvrije zone, alsmede het aangepaste Luchthavenbesluit, op te nemen in de gemeentelijke bestemmingsplannen en daaraan te toetsen bij vergunningaanvragen.

Voor de ligging van de invliegsectoren verwijst de provincie naar de bij de brief bijgevoegde kaart welke ook opgenomen zal worden in het nog aan te passen Luchthavenbesluit. De aangegeven nieuwe hoogtebeperking is door de gemeente ingetekend in het zoekgebied Pottendijk. Dat kaartje is hieronder weergegeven:

Voorgenomen Luchthavenbesluit Pottendijk

De drie rode vlakken van het zoekgebied, links van de lijn *Grens in- en uitvliegsector* liggen in de obstakelvrije zone. De drie rode vlakken zijn daarmee niet meer ontwikkelbaar. Rechts van de lijn is een strook van 500 meter weergegeven, waarvoor een stilstand regeling voor windturbines zal gelden. De stilstand is van toepassing als er helikopters vliegen onder bepaalde windomstandigheden uit noordoostelijke richting. De op het kaartje aangegeven opstelling van de 3MW windturbines is de opstelling uit het planMER en dient alleen om een beeld te geven van de consequenties van de hoogtebeperking voor het zoekgebied. De uiteindelijke opstelling van de windturbines kan uiteraard anders zijn.

Gebiedsproces II

Platform Windkracht 3 heeft een Gebiedsproces II georganiseerd met in totaal elf bijeenkomsten voor omwonenden. Per zoekgebied zijn twee avonden georganiseerd. Tijdens de eerste bijeenkomst zijn de voorstellen van het zoekgebied gepresenteerd door de initiatiefnemers. Omwonenden hebben daarbij vragen kunnen stellen aan de initiatiefnemers en hebben suggesties tot verbetering gedaan. Ontwikkelaars hebben de mogelijkheid gekregen om naar aanleiding van de reacties een aanvulling op het voorstel te doen. Tijdens de tweede bijeenkomst stond de mening van de omwonenden centraal. Zonder aanwezigheid van de initiatiefnemers zijn de voorstellen besproken met de omwonenden. Omwonenden hebben daarbij kunnen aangeven wat zij van de voorstellen vinden en wat zij de gemeente voor de besluitvorming mee willen geven. Het onderzoek voor het zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen is via dezelfde aanpak besproken met de omwonenden.

Windkracht 3 heeft de eerste bevindingen na de gebiedsavonden gepresenteerd op de gemeente brede bijeenkomst op 3 maart 2016. Voor deze bijeenkomst waren alle deelnemers van gebiedsproces II uitgenodigd, inclusief omwonenden van de zoekgebieden Berkenrode en Groenedijk. Omwonenden, die hebben deelgenomen aan het gebiedsproces, hebben naar aanleiding van deze presentatie de gelegenheid gekregen om te reageren op de daar gepresenteerde bevindingen. Onder andere via de door Windkracht 3 rondgestuurde vragenlijst. De respons op de vragenlijst is groot. Tweederde van de aangeschreven adressen heeft de vragen ingevuld. Windkracht 3 heeft de uitkomsten gebruikt in haar rapportage.

Op de avonden is door omwonenden boosheid en frustratie geuit over de voorstellen van de initiatiefnemers, waarin volgens de deelnemers niet of nauwelijks tegemoet wordt gekomen aan de uitvraag van de gemeente en de wensen van omwonenden. De teleurstelling overheerst over wat er door de ontwikkelaars met de opbrengst is gedaan uit gebiedsproces I. De houding van ontwikkelaars is in een aantal gevallen meerdere malen verwoord als 'arrogant'. Over het algemeen bleek uit Gebiedsproces I dat het voorkomen van hinder en overlast voor omwonenden het zwaarst weegt. Dit beeld is in gebiedsproces II bevestigd. Veel omwonenden geven als reactie dat de gemeente haar rug recht moet houden met betrekking tot de gestelde randvoorwaarden, zoals geformuleerd in de uitvraag. Belangrijke voorwaarden zijn:

- een afstand van 1100 meter tot woongebieden en 500 meter tot individuele woningen;
- een ashoogte voor windturbines van maximaal 100 meter en een tiphoogte voor windturbines van maximaal 149 meter;
- tijdelijke plaatsing van windturbines voor de duur van 16 jaar.

De bevindingen van het Gebiedsproces zijn verwerkt in de structuurvisie Emmen Windenergie en in de gedragscode Windenergie Emmen. Platform Windkracht 3 geeft in zijn rapport aan dat hij het aantal ingediende voorstellen teleurstellend weinig vindt. Verder dat de opbrengst van de uitvraag laat zien dat er grote verschillen zijn in aanpak van projectontwikkeling en de mate waarin tegemoet wordt gekomen aan de gemeentelijke eisen. Het onderstreept het belang van de gemeentelijke randvoorwaarden en goede onderbouwing daarvan.

Er is als gevolg van de uitvraag meer inzicht ontstaan voor omwonenden over de rol van gemeentelijke voorwaarden en de markt bij de ontwikkeling van windenergie. De rol, betrokkenheid en houding van marktpartijen is duidelijker geworden. Daarbij heeft Windkracht 3 gevraagd aan de omwonenden of de gemeente moet meewerken aan de invulling van de windenergieopgave, zodat zij - in het belang van omwonenden - zelf de regie kan voeren? Windkracht 3 concludeert dat een overgrote meerderheid van de respondenten vindt dat de gemeente moet meewerken aan de invulling van de windenergie opgave, zodat zij in het belang van omwonenden de regie kan voeren.

Windkracht 3 adviseert om in het verdere planproces een samenwerking te organiseren en faciliteren en daarbij de omwonenden te ondersteunen in hun positie. Zij zien dat veel omwonenden nu betrokken zijn bij de besluitvorming en dit ook willen blijven bij de verdere ontwikkeling, als hun omgeving wordt aangewezen. Alle ontwikkelaars geven aan samen met omwonenden de voorstellen verder uit te willen werken. Tegelijk ziet Windkracht 3 dat de onderlinge samenwerking niet gemakkelijk van de grond zal komen en dat verschillende posities en belangen daar een grote rol in spelen. Voor het vervolg vraagt dit in de ogen van Windkracht 3 een onafhankelijke begeleiding met daarbij specifieke ondersteuning van het belang van omwonenden, zodat de omwonenden los van de gemeente een positie behouden richting ontwikkelaars.

Windkracht 3 adviseert daarnaast om geen gedragscode te hanteren, maar om te streven naar een publiek, privaat en maatschappelijke samenwerking. De belangrijkste partijen bestaan uit de gemeente, ontwikkelaars en omwonenden, maar ook andere partijen (stakeholders) zouden hierin een plek kunnen krijgen. Windkracht 3 geeft aan dat een gedragscode een zelfregulerend mechanisme is en dat dat door veel omwonenden als te eenzijdig wordt ervaren. Windkracht 3 vindt dat er een minder vrijblijvend karakter als bij een gedragscode zou moeten gelden. Als uitwerking hiervan stelt Windkracht 3 voor om de doelstellingen, die verbonden zijn aan de gedragscode, te borgen door middel van een omgevingsovereenkomst. Windkracht 3 heeft een model-omgevingsovereenkomst windenergie Emmen toegevoegd als bijlage in het rapport. Deze kan als basis gebruikt worden in fase 3.

De volgende conclusies en aanbevelingen van het platform Windkracht 3 zijn nadrukkelijk betrokken in de besluitvorming:

- het beperken van hinder dient voorop te staan en is het belangrijkste criterium
- de Uitvraag en de daarmee samenhangende grondposities geen rol mogen spelen bij het bepalen van de locaties
- vasthouden aan de in de Uitvraag gestelde randvoorwaarden en uitgangspunten
- het instrument omgevingsovereenkomst te gebruiken voor fase 3
- het faciliteren van een nieuw gebiedsproces na vaststelling van de structuurvisie

Gedragscode

In de structuurvisie "Emmen, Windenergie" is het ruimtelijk kader neergezet, op basis waarvan initiatiefnemers hun plannen voor de realisatie van windenergie kunnen ontwikkelen en indienen. Bevindingen uit het gebiedsproces die betrekking hebben op het ruimtelijk kader zijn verwerkt in de structuurvisie Emmen, Windenergie. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan eisen met betrekking tot de hoogte van de turbines. De structuurvisie biedt echter geen ruimte voor de procesmatige eisen om te komen tot omgevingsovereenkomsten per gebied. Hiervoor heeft de gemeente de Gedragscode Windenergie gemeente Emmen opgesteld. De gedragscode heeft tot doel om in de realisatiefase te komen tot omgevingscontracten tussen exploitanten en omwonenden, waarbij de gedragscode tevens de positie van de omwonenden ten opzichte van de ontwikkelaars waarborgt. De gemeente Emmen wil met deze gedragscode duidelijk maken richting omwonenden, initiatiefnemers en grondeigenaren hoe zij verwacht dat deze betrokkenen in de uitvoeringsfase met elkaar omgaan en welke rol de gemeente Emmen daarbij wil spelen. De gedragscode Windenergie gemeente Emmen geeft de uitgangspunten aan voor de op te stellen omgevingsovereenkomsten tussen exploitanten en omwonenden. De gedragscode is daarmee richtinggevend voor de inhoud van de omgevingsovereenkomsten. De gemeente zal voor een model-overeenkomst zorgen. De gemeente heeft de aanbevelingen van Windkracht 3 gebruikt als bouwstenen voor de gedragscode. De gedragscode geeft verder invulling aan het gebiedsproces en het instellen van een bewonersplatform per aangewezen gebied. De gemeente zal deze platforms initiëren en ondersteunen. Met een bewonersplatform in fase 3 wordt invulling gegeven aan wat in het regieplan Ontwikkelteams fase 3 wordt genoemd.

Deskundigentoets

Voor de deskundigentoets is een commissie van deskundigen ingesteld. De commissie bestond uit de bureaus Buro-RO, Bosch en van Rijn en Econnetic. Daarnaast heeft de het bureau Bosch en Van Rijn het rapport *Mogelijkheden voor zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen* getoetst.

De commissie heeft de uitgebrachte voorstellen getoetst op volledigheid en getoetst of wordt voldaan aan de in de uitvraag gestelde randvoorwaarden en uitgangspunten.

De commissie is niet gevraagd een rangorde aan te brengen in de voorstellen, omdat het daarbij ook gaat om de voorkeuren van de omwonenden. Platform Windkracht 3 is gevraagd de voorstellen te bespreken met de omwonenden, middels een Gebiedsproces II.

In de uitvraag is opgenomen dat indien er onvoldoende plannen worden ingediend om de gemeentelijke taakstelling te halen, of indien de voorstellen naar de mening van de gemeenteraad van onvoldoende kwaliteit zijn, de gemeenteraad kan besluiten locaties onafhankelijk van ingediende voorstellen vast te stellen. Dit geldt ook voor de voorwaarden waaronder medewerking aan de afgifte van de omgevingsvergunning kan worden verleend. Daarbij is aan de deskundigencommissie gevraagd ook aan te geven welke voorwaarden voor de Emmense windparken reëel zijn.

Overeenkomstig het besluit van de gemeenteraad, *Vaststelling structuurvisie, eerste stap*, is in de uitvraag aangegeven dat voor Variant 1 geldt dat het voorstel volgens de gestelde uitgangspunten voor de uitvraag moet worden ingediend. Hierbij gaat het met name om de uitgangspunten van een maximale tiphoogte van 149 meter, een maximale ashoogte van 100 meter en een exploitatietijd van 16 jaar.

De deskundigencommissie concludeert dat er vijf voorstellen zijn ingediend voor de zoekgebieden:

- N34 - Intocon
- De Vennen - samenwerkende grondeigenaren
- Pottendijk, Zwartenbergerweg en N34 - Raedthuys en Yard

De voorstellen met addenda zijn opgenomen in de bijlage van het deskundigenrapport.

Verder wordt geconcludeerd dat voor de gebieden Berkenrode en Groenedijk geen voorstellen zijn ontvangen.

Uit het onderzoek blijkt dat geen van de uitgebrachte vijf voorstellen voldoet aan alle in de Uitvraag gestelde eisen. Bij Variant 1 van Intocon is 1 turbine circa 35 meter buiten het zoekgebied gesitueerd. De deskundigencommissie geeft aan dat deze wel inpasbaar te maken is binnen het zoekgebied op hetzelfde perceel. Verder blijkt uit de ingeleverde lijst met grondposities, dat bij de voorstellen voor de zoekgebieden Pottendijk, Zwartenbergweg en De Vennen niet alle grondposities zijn aangetoond.

Alleen het voorstel van Intocon en het onderzoek Tuinbouwgebied Klazienaveen zijn gebaseerd op de uitgangspunten voor Variant 1. In de andere voorstellen wordt aangegeven geen haalbaar plan uit te kunnen brengen voor Variant 1, waarbij door de initiatiefnemers niet onomstotelijk wordt aangetoond dat de uitgangspunten niet haalbaar zijn. Het uitbrengen van een Variant 1 is als harde eis gesteld voor het kunnen uitbrengen van een voorstel onder de naam Variant 2. Daarbij is in de Uitvraag aangegeven dat indien de uitgangspunten voor een zoekgebied tot een niet haalbare business case leiden, de initiatiefnemer dat onomstotelijk gemotiveerd en onderbouwd dient aan te tonen en een voorstel onder de naam Variant 1 dient uit te brengen dat zo dicht als mogelijk aansluit bij de drie uitgangspunten. Geconcludeerd wordt dat de samenwerkende grondeigenaren van het zoekgebied De Vennen en de combinatie Raedthuys en Yard daar niet aan voldoen. Daarmee hebben de uitgebrachte voorstellen van deze partijen niet voldaan aan de eis voor het kunnen uitbrengen van een Variant 2.

In alle voorstellen wordt slechts summier uitleg gegeven hoe de initiatiefnemers om willen gaan met het minimaliseren van overlast en het maken van omgangsafspraken. Hierover wordt in het algemeen over aangegeven dat men in gesprek wil om op maat gesneden oplossingen te vinden. Over de onderwerpen compensatie en meeprofiten wordt meer informatie gegeven. Alle projectontwikkelaars hebben hier ideeën over, met name bij Variant 2. Deze ideeën gaan over: dorpsmolens, storten in fondsen, uitgeven van obligaties en compenseren van mensen in ringen rond de windturbines.

Score variant 1 Deskundigentoets:

VARIANT 1								
Locatie	Projectontwikkelaar	MW + aantal windturbines	Hoogte (m) / Rotordiameter (m)	Duur exploitatie	Minimaliseren overlast?	Compensatie	Mee profiteren	Omgangsafspraken
Pottendijk	Raedthuys en Yard i.s.m. Rescoop	-	-	-	-	-	-	-
Zwartenbergweg	Raedthuys en Yard i.s.m. Rescoop	-	-	-	-	-	-	-
N34	Raedthuys en Yard i.s.m. Rescoop	-	-	-	-	-	-	-
N34	Intocon	5 - 6.6 MW 2 turbines	100 / 98	10 jaar	Ja, voorstellen aanwezig	Ja, voorstellen aanwezig	25% participatie, obligaties 6.25%	Ja, voorstellen aanwezig
De Vennen	6 Agrariërs + nog niet gecontracteerde projectontwikkelaar	-	-	-	-	-	-	-
Onderzoek Tuinbouwgebied Klazienaveen	Nader te bepalen.	9.6 - 22 MW 4-8 turbines	Max 100 / 100	16-25 jaar	Ja, verschillende visies	Ja, verschillende visies	Ja, verschillende visies	Ja, verschillende visies

Score variant 2 Deskundigentoets:

VARIANT 2								
Locatie	Projectontwikkelaar	MW + aantal turbines	Hoogte (m) / Rotordiameter (m)	Duur exploitatie	Minimaliseren overlast?	Compensatie	Mee profiteren	Omgangsafspraken
Pottendijk	Raedthuys en Yard i.s.m. Rescoop	60 MW, 20 turbines	120-140 / 120-140	30 jaar	In gesprek gaan met omgeving	Bijzondere aandacht voor omwonenden binnen 1.100m	2 Dorpsmolens, investeren met 5% rente, obligaties met 4% rente	Alles in goed overleg, klankbordgroep ALV burgers
Zwartenbergweg	Raedthuys en Yard i.s.m. Rescoop	21 MW, 7 turbines	120-140 / 120-140	30 jaar	In gesprek gaan met omgeving	Bijzondere aandacht voor omwonenden binnen 1.100m	1 Dorpsmolen, investeren met 5% rente, obligaties met 4% rente	Alles in goed overleg, klankbordgroep ALV burgers
N34	Raedthuys en Yard i.s.m. Rescoop	15 MW, 5 turbines	120-140 / 120-140	30 jaar	In gesprek gaan met omgeving	Bijzondere aandacht voor omwonenden binnen 1.100m	1 Dorpsmolen, investeren met 5% rente, obligaties met 4% rente	Alles in goed overleg, klankbordgroep ALV burgers
N34	Intocon	7 - 8 MW, 2 turbines	120-130 / 130	16 jaar	Ja, voorstellen aanwezig	Ja, voorstellen aanwezig	25% participatie, obligaties 6.25%	Ja, voorstellen aanwezig
De Vennen	6 Agrariërs - nog niet gecontracteerde projectontwikkelaar	15 MW, 5 turbines	Geen gegevens	25 jaar	Staan er voor open	Gedragscode: 0.50ct, MWh	Participatie afh. van afstand, obligaties korting op berekening	Staan er voor open
Onderzoek Tuinbouwgebied Klazienaveen	Nader te bepalen	Tot 24.8 MW 4-8 turbines	180 tip	25-30 jaar	Ja, verschillende visies	Ja, verschillende visies	Ja, verschillende visies	Ja, verschillende visies

Zoals aangegeven is aan de deskundigencommissie ook gevraagd aan te geven welke voorwaarden voor de Emmense windparken reëel zijn. Daarbij geeft zij aan dat zij van mening is dat hinder primair wordt voorkomen door de gemeentelijke eis van minimaal 1.100 meter afstand van turbine tot de woongebieden en 500 meter tot de solitaire woningen. Ten aanzien van de uitgangspunten in de Uitvraag is de deskundigencommissie van mening dat voor alle aan te wijzen windgebieden in Emmen de volgende voorwaarden dienen te worden gesteld:

- maximale tiphoogte 149 meter
- maximale exploitatietermijn twintig jaar
- bijdrage in gebiedsfonds Emmen €0,50 per MWh

Waarbij wordt aanbevolen de aspecten in de gemeentelijk structuurvisie op te nemen.

De deskundigencommissie is van mening dat onder de gestelde voorwaarden van een maximale tiphoogte van 149 meter en een exploitatietijd van twintig jaar, een halve euro per geproduceerde MWh een minimaal minnelijk overeen te komen bijdrage is waar de ontwikkelaars een goed rendement mee kunnen behouden. Met betrekking tot de exploitatietijd geeft de beoordelingscommissie aan dat zij van mening is dat moderne windturbines minimaal de periode van certificering van twintig jaar geëxploiteerd moeten worden om voldoende aan te sluiten op de markt, eisen van financiers, en de technische, economische en ecologische levenscyclus van windmolens en onderliggende infrastructuur. Zij geeft aan dat eventuele onvoorziene omstandigheden, zoals lage elektriciteitsprijzen, direct leiden tot een lager rendement voor de ontwikkelaar. De business case voor windprojecten wordt daarom normaliter beoordeeld over een periode van 20 jaar. Omdat bij een tiphoogte tot 150m de randen van de financierbaarheid opgezocht worden, ligt er volgens de deskundigencommissie een risico dat windprojecten in Emmen in de toekomst onder de huidige voorwaarde niet meer financierbaar zijn.

Voor wat betreft de financierbaarheid en rendabiliteit wordt geconcludeerd dat er op dit moment windturbines van 3 MW nominaal vermogen en 150m tiphoogte bestaan die financierbaar zijn voor windparken in Emmen bij een exploitatietermijn van 20 jaar.

Bovenstaande voorwaarden in combinatie met de ruime afstandsnorm ten opzichte van woningen, levert volgens de beoordelingscommissie een goed afgewogen compromis op van rendabiliteit versus voorkomen van hinder.

Voor het tuinbouwgebied concludeert de beoordelingscommissie dat dit gebied de potentie heeft om een grote afdracht in een gemeentelijk gebiedsfonds te genereren. Door samen te werken met tuinders en omwonenden kan een goede basis worden gevonden voor een duurzame ontwikkeling.

Zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen

Uw raad heeft in de raadsvergadering van 19 november 2015 het volgende amendement aangenomen:

Als belangrijkste grondeigenaar binnen het gehele zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen de mogelijkheden en kansen die windenergie kan bieden te laten onderzoeken door een onafhankelijke deskundige. Een marktinventarisatie zal deel uit maken van dat onderzoek, waarbij bestaande initiatieven, zoals het tuindersinitiatief, in het onderzoek worden betrokken.

Het onderzoek is uitgevoerd door een onafhankelijk deskundige op het gebied van windenergie, van bij Buro-RO. Omdat voor het onderzoek deels ook specifieke kennis op het gebied van energie in relatie met de tuinbouw is gewenst, is het Buro-RO in het onderzoek ondersteund door een deskundige op het gebied van tuinbouw en energie van het bedrijf DLV Glas en Energie.

In het rapport is aangegeven dat de manier waarop de gemeente ruimte geeft voor de ontwikkeling van windenergie in het zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen van invloed is op de inspraakmogelijkheden van omwonenden en tuinders op het windpark, de opbrengsten voor het gebiedsfonds en de kansen voor het tuinbouwgebied.

Het onderzoek is mede gebaseerd op een marktinventarisatie. Daarvoor heeft de deskundige een aantal partijen benaderd. Daarnaast is onderzocht welke kansen windenergie biedt voor de glastuinbouw.

In het rapport wordt vervolgens een aantal mogelijke scenario's beschreven. De mogelijkheden voor een grondeigenaar variëren van het laten ontwikkelen, eventueel op basis van een aanbesteding, tot aan het zelf exploiteren via een gemeentelijk op te richten energiebedrijf.

Voor de marktinventarisatie is gesproken met vijf partijen. Daarbij heeft een eerste gesprek plaatsgevonden met elk van de partijen. Vervolgens is het concept onderzoeksrapport door de deskundige voorgelegd aan de partijen. Op basis van het concept onderzoek hebben de partijen de mogelijkheid gekregen van de deskundige om opmerkingen te maken over de opgestelde tekst die gemaakt is op basis van het gesprek. Daarnaast hebben de partijen hun voorstel nader uitgewerkt of aangepast.

Vier van de partijen hebben een aanpak voorgesteld voor een eventuele ontwikkeling van het zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen. Kort samengevat per partij als volgt:

- RWE Innogy: energieleverancier die windparken ontwikkelt en exploiteert. Ziet mogelijkheden voor 4 turbines van elk 2.4MW, met een maximumhoogte van 150 meter, voor een exploitatieperiode van 20 jaar. Naast het betalen van een marktconforme grondvergoeding ziet RWE jaarlijks mogelijkheden voor een bijdrage aan een gebiedsfonds. De totale jaarlijkse bijdrage van bijdrage gebiedsfonds plus grondvergoedingen aan de gemeente Emmen komt in totaal op €100.000,-. Ze zien de besteding daarvan via een dialoog met de bevolking tot stand komen.

- REScoopNL: de koepel van lokale energiecoöperaties in Nederland ziet mogelijkheden voor realisatie van vijf 3MW turbines, met een maximumtiphoogte van 150, voor de exploitatieduur van 16 jaar. De koepel ziet kansen voor de realisatie van een lokale Emmense energiecoöperatie, waarin omwonenden en andere belangstellenden gezamenlijk een aantal turbines kunnen ontwikkelen en exploiteren. Ze ziet daarnaast ruimte voor het bijdragen aan een gebiedsfonds plus grondvergoedingen van jaarlijks een bedrag van ruim €300.000,-. Deze middelen kunnen door middel van een klankbordgroep worden besteed aan nader aan te geven doelen.

- De Windcentrale ziet een soortgelijke invulling als REScoopNL tot de mogelijkheden behoren.

Uitgangspunt bij de invulling door de Windcentrale is dat iedereen een deel van de turbines kan kopen om zo via dat winddeel eigen stroom op te wekken. Daarnaast ziet De Windcentrale mogelijkheden om jaarlijks een bijdrage van een kleine €300.000,- voor een gebiedsfonds en de grondvergoedingen af te dragen.

- Het Tuindersinitiatief heeft een indicatief voorstel gemaakt op basis van een plan met 8 windturbines met twee varianten. Een met turbines met een tiphoogte van 150 en een met tiphoogte van 180 meter. Voor wat betreft de bijdrage in een gebiedsfonds samen met de grondvergoedingen komen ze op een jaarlijkse betaling van €250.000,- bij variant 1 en €350.000,- bij variant 2.

Het Tuindersinitiatief heeft nadrukkelijk voor ogen om met de windturbines een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van regionale (tuinbouw)bedrijven. Om 8 turbines te kunnen realiseren is het noodzakelijk dat het zoekgebied wordt uitgebreid en dat er meerdere woningen in het gebied onderdeel worden van de inrichting.

- Daarnaast is met de gemeente Breda gesproken die recent op eigen grond drie windturbines ontwikkeld heeft. Na de subsidiebeschikking heeft de gemeente het project via een openbare tender verkocht aan de hoogstbiedende. De kosten die met het project gemoeid waren van ongeveer €400.000,- worden met een jaarlijkse vergoeding van €250.000,- in 1½ jaar terugverdiend. De vergoeding van €250.000,- is inclusief de vergoeding voor de grond.

Het zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen is direct gelegen naast een glastuinbouwgebied van circa 120 hectare met ongeveer 25 glastuinbouwers dat in de jaren 60 en 70 gerealiseerd. De ontwikkeling van windenergie in combinatie met glastuinbouw biedt mogelijk kansen voor het gebied. In het rapport is aangegeven dat de windenergie productie van 5 windturbines van 3MW volgens een ruwe schatting een bijdrage van ruim 60% van de huidige elektriciteitsvraag in het gebied kan invullen.

In het onderzoek wordt verder geconcludeerd dat er sprake is van minimaal vier kansen:

- Door het toepassen van windenergie in het glastuinbouwgebied kunnen de tuinders gebruik maken van het dan optredend groene imago van het gebied
- Door het realiseren van windenergie kan eigen stroom worden opgewekt
- Daarnaast wordt beschreven dat economisch voordeel voor de ondernemers gehaald kan worden door op een vernieuwende manier om te gaan met een smart-grid. In het rapport wordt benadrukt dat de haalbaarheid daarvan op dit moment onzeker is en dat het bij aanwijzing van het gebied nader moeten worden onderzocht
- Tenslotte geeft windenergie kansen om rendement te halen op de eventuele inbreng van eigen vermogen door de tuinders

Hieronder worden vier opties die de gemeente heeft nader toegelicht:

1. Recht van opstal verlenen zonder aanbesteding

De gemeentegrond, zonder zelf eerst te ontwikkelen, gunnen aan een ontwikkelaar /exploitant of landelijke energiecoöperatie leidt tot de minste rendementen voor de gemeente en daarmee voor de omwonenden, maar kent voor de gemeente geen nadere investeringsrisico's. In het rapport is aangegeven dat een opstalvergoeding ca. € 7.250,- per MW per jaar gedurende de exploitatietijd zou kunnen bedragen. Dat bedrag, totaal jaarlijks ca. € 108.750,-, zou door de gemeente aan het gebiedsfonds kunnen worden toegevoegd. Daarbij is geen rekening gehouden met eventuele boekwaardes van de gronden die onderdeel uitmaken van kavels, waarbij een deel van het zoekgebied ook openbaar gebied is. Daarnaast is het mogelijk dat bij nadere ontwikkeling van het windpark een vrijwillige bijdrage met de exploitant in het gebiedsfonds wordt overeengekomen, zoals bijvoorbeeld het bedrag van 0,50 euro per MWh dat in de NWEA gedragscode is aangegeven. Daar van uitgaande zal de totale jaarlijkse bijdrage voor het gebiedsfonds plus grondvergoeding op basis van 5 molens circa €130.000,- bedragen.

Bij dit model kan de gemeente in de opstalovereenkomst, geen verdere eisen opleggen. Indien de gemeente bij de opstalovereenkomst nadere afspraken wenst te maken over bijvoorbeeld de mogelijkheden voor omwonenden en tuinders in het gebied dan is de gemeente gehouden aan een aanbesteding.

Een aantal marktpartijen die voor de marktinventarisatie zijn benaderd geven aan mogelijkheden te zien voor vormen van lokale energiecoöperaties. Uit het Gebiedsproces komt echter naar voren dat in het gebied financiële participatie in de vorm van aandelen of obligaties niet de boventoon voert en dat op dit moment, indien het gebied wordt aangewezen, korting op de elektriciteit of een omwonendenregeling de voorkeur heeft. Bij het tuindersinitiatief is bekend dat twee lokale tuinders mede initiatiefnemer zijn en daarmee aangeven bereid te zijn om financieel te participeren in windenergie.

2. Recht van opstal verlenen op basis van een aanbesteding

Ook kan de gemeente ervoor kiezen de grond, zonder eerst zelf verder te ontwikkelen, aan te besteden. Daarmee kunnen wel overige eisen worden gesteld, zoals bijvoorbeeld een verregaande participatieplan, gebiedgebonden bijdragen en dergelijke. De eventuele aanbesteding kan ook zo worden ingestoken dat de aanbieder die het meeste geld inzet voor de omgeving de aanbesteding wint. Het aanbestedingsbestek kan in samenwerking met de omwonenden worden opgesteld. De gemeente maakt hierbij alleen kosten voor het houden van een aanbesteding. Bij dit model zijn de ontwikkelingsrisico's voor de partij die de aanbesteding wint. Het rapport gaat verder niet in op mogelijke bedragen, maar gesteld kan worden dat die bedragen mede gebaseerd zullen zijn op de ontwikkelrisico's, zoals bijvoorbeeld het na aanwijzing van de locatie op te stellen projectMER waarin de mitigerende of compenserende maatregelen in het kader van het Natura 2000 nader moeten worden onderzocht en uitgewerkt.

3. Recht van opstal verlenen op basis van een aanbesteding na gemeentelijke ontwikkeling

Een andere optie die door de deskundige wordt geschetst is dat de gemeente de opstalovereenkomst "verkoopt" na ontwikkeling van het windpark. Dit model is vergelijkbaar met het in het rapport genoemde voorbeeld van de gemeente Breda. De marktpartij die de locatie koopt zal het windpark gaan exploiteren en in ruil daarvoor een jaarlijkse vergoeding afdragen die door de gemeente aan het gebiedsfonds kan worden toegevoegd. De vergoeding zal mede gebaseerd zijn op de door de gemeente genomen ontwikkelrisico's. Uit het rapport blijkt dat de verwachte ontwikkelingskosten circa €450.000,- zouden kunnen bedragen. Bij een succesvolle ontwikkeling worden de gemaakte ontwikkelingskosten naar verwachting snel weer terugverdiend, waarna het resterende deel van de inkomsten kan worden toegevoegd aan bijvoorbeeld het gebiedsfonds. Na aftrek van de ontwikkelingskosten is er, volgens het rapport, mogelijk een jaarlijks bedrag van circa €280.000,- dat aan het gebiedsfonds kan worden toegevoegd. Dit bedrag is vergelijkbaar met het bedrag dat enkele partijen (met name REScoopNL en de Windcentrale) bij de marktinventarisatie hebben aangegeven als jaarlijkse bijdrage voor het gebiedsfonds op basis van 5 molens van 3MW.

4. Gemeentelijke exploitatie

Een bij andere gemeenten gehoorde opvatting is, dat de gemeente geen windparkontwikkelaar en geen energiemaatschappij is. De vraag kan dan ook worden gesteld of het exploiteren van een windpark tot een gemeentelijk taak behoort. Maar de mogelijkheid is dat de gemeente zelf voor eigen rekening en risico het windpark ontwikkelt en exploiteert. Daarbij laat de gemeente uiteindelijk zelf, middels een aanbesteding voor onder andere het leveren en plaatsen van windturbines, het windpark bouwen. In het rapport wordt bij dit voorbeeld aangegeven dat, uitgaande dat de gemeente 15% van het park zelf financiert (bij windparken is het gebruikelijk dat ca. 80% van het park wordt gefinancierd met geleend geld), een jaarlijks rendement van €500.000,- verwacht kan worden. Het deel van het rendement dat resteert na aftrek van het door de gemeente

geïnvesteed vermogen kan dan aan een fonds worden toegevoegd. In het rapport wordt aangegeven dat het rendementen doorgaans in de orde van grootte van 12 tot 22% kan liggen. Door de opgewekte stroom voor eigen gebruik te produceren kan het rendement verder omhoog worden gebracht.

De deskundige concludeert dat alleen bij een ontwikkeling op gemeentegrond, met gemeentelijke regie, de best mogelijke inspraakmogelijkheden en financiële participatie voor omwonenden en tuinders gerealiseerd kunnen worden in combinatie met een storting in het gebiedsfonds.

De deskundige geeft daarbij aan dat door samen te werken; de gemeente, de tuinders en de bewoners het windpark kunnen ontwikkelen. Daarna hebben de partijen de keuze om het park zelf te exploiteren. Bijvoorbeeld door een ieder een derde van de stroom zelf te gebruiken of de stroom op de openbare markt te verkopen en daarmee het rendement van het park gezamenlijk te delen. De deskundige geeft verder aan dat de partijen daarbij er ook voor kunnen kiezen om de exploitatie van het gehele park te verkopen aan de hoogstbiedende en daarmee de waardesprong kunnen incasseren. Waarbij ook combinaties van de drie genoemde mogelijkheden mogelijk zijn.

Voor dit voorstel van de deskundige is het dan wel noodzakelijk dat de omwonenden en tuinders die mee willen doen ook bereid zijn en de mogelijkheid hebben om financieel te participeren.

Verder zal voor het deel van het windpark dat door tuinders en bewoners wordt ontwikkeld een opstalvergoeding worden afgesproken dat aan het fonds kan worden toegevoegd. Mogelijk dat daarna met de ontwikkelende partijen een extra bijdrage aan het fonds kan worden overeengekomen. Het deel dat door de tuinders en de bewoners wordt ontwikkeld zal geen aanvullingen vanuit een waardesprong na ontwikkeling of de exploitatie van het windpark aan het gebiedsfonds opleveren. Het biedt daarmee voornamelijk kansen voor tuinders en omwonenden die financieel kunnen en willen participeren en daarnaast mogelijk een extra bijdrage voor het gebiedsfonds vanuit met name het deel dat de gemeente zelf ontwikkelt.

Zoals aangegeven in het rapport is de manier waarop de gemeente ruimte geeft voor de ontwikkeling van windenergie in het zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen van invloed is op de inspraakmogelijkheden van omwonenden en tuinders op het windpark, de opbrengsten voor het gebiedsfonds en de kansen voor het tuinbouwgebied. Naast de vraag of de gemeente een deel van het ontwikkelrisico moet nemen is de vraag bij dit model hoe groot de bereidheid van tuinders en omwonenden tot financiële participatie in een windmolenpark is. Uit het gebiedsproces komt naar voren dat in het gebied financiële participatie in de vorm van aandelen of obligaties niet de boventoon voert en dat op dit moment, indien het gebied wordt aangewezen, korting op de elektriciteit of een omwonendenregeling de voorkeur heeft. Van de tuinders is bekend dat twee lokale tuinders mede initiatiefnemer zijn van het tuindersinitiatief en daarmee aangeven bereid te zijn om financieel te participeren in windenergie. Daarbij kan gesteld worden dat voor het realiseren van de gebiedsontwikkelingskansen op basis van windenergie in het zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen een grotere bereidheid tot financiële participatie noodzakelijk is.

De uitkomst van het onderzoek is onder leiding van Platform Windkracht 3 tijdens het gebiedsproces II besproken met de omwonenden van het Tuinbodegebied Klazienaveen. Uit de gebiedsverslagen blijkt dat bij de tweede bijeenkomst, waarin de voorstellen met de omwonenden werden besproken, weinig tuinders aanwezig waren. Uit het gebiedsproces met de omwonenden zijn geen nieuwe inzichten of initiatieven van tuinders voort gekomen. Het is dan ook onduidelijk of tuinders en de omgeving wel bereid zijn om financieel te participeren en of de kansen die omschreven worden in het onderzoek benut kunnen worden.

Onderzoek recreatie en toerisme

Naar aanleiding van de door LEF ingediende motie, waarin het college wordt verzocht onderzoek te doen naar de gevolgen van plaatsing van windmolens voor de economisch-toeristische potentie in de gemeente, is een onderzoek uitgevoerd door de onderzoeksbureaus Decisio te Amsterdam en European Tourism Futures Institute (ETFI) te Leeuwarden. Zij hebben onderzocht wat de economische effecten op het toerisme kan zijn van het plaatsen van windmolens op het grondgebied van de gemeente.

In het onderzoek hebben de onderzoeksbureaus zich vooral gericht op de effecten op de bedrijven die gesitueerd zijn binnen een straal van respectievelijk 500 en 1100 meter. Binnen een straal van 500 meter zijn, uitgezonderd het geluids-sportcentrum bij Pottendijk, geen locaties waar toeristische of recreatieve activiteiten plaatsvinden. Binnen een straal van 1100 meter liggen de volgende locaties die mogelijk hinder kunnen ondervinden:

- manege De Eekwal, zoekgebied N34
- camping Kolderweide, zoekgebied De Vennen; De Pierewaaier, tussen de zoekgebieden De Vennen en Pottendijk; Rolfers Outdoor, tussen de zoekgebieden Berkenrode en Zwartembergerweg; Sportlandgoed, zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen
- Het Veenpark, 1100 meter van zoekgebied Berkenrode en 1500 meter van zoekgebied Tuinbouwgebied Klazienaveen

Het toerisme in Emmen is voornamelijk gericht op dagrecreatie, zoals Wildlands Adventure Zoo Emmen en evenementen. De verblijfsrecreatie als gevolg van vakanties speelt in Emmen een minder belangrijke rol, maar maakt de laatste jaren wel een groei door. Qua werkgelegenheid voorziet de toeristische sector in 2.480 arbeidsplaatsen. Dit is 7% van de totale werkgelegenheid in de gemeente.

De tijdens het onderzoek geraadpleegde (inter)nationale literatuur laat zien dat het toerisme slechts zeer beperkt reageert op de aanwezigheid van windparken. Het grootste deel van de toeristen zegt geen bezwaar te hebben tegen de aanwezigheid van windparken. Het deel dat vóór de plaatsing wel bezwaar heeft, blijft over het algemeen gewoon komen en past het gedrag dus meestal niet aan als parken eenmaal aangelegd zijn. De natuur en het landschap zijn belangrijke motieven voor een bezoek aan Drenthe en de gemeente Emmen, vooral voor verblijfsrecreanten. Als de plaatsing van windmolens de beleving van het landschap sterk verstoort, zijn negatieve effecten op het toerisme niet uitgesloten. Naarmate de impact op het landschap beperkter is, zal het effect op het toerisme ook beperkter worden. Dit pleit voor een goede landschappelijke inpassing.

Voor lokale ondernemers in de directe nabijheid kunnen negatieve effecten optreden. Een windpark naast een van de campings kan voor geluidsoverlast zorgen. In stille gebieden zullen de turbines 's nachts hoorbaar zijn en de rust verstoren. Uit gesprekken met eigenaren van campings in de nabijheid van windturbines blijkt dat windturbines op een afstand van 300 tot 400 meter regelmatig tot klachten leiden. Op een afstand van 800 meter ondervond nog slechts een enkele gast last.

Binnen de gemeente Emmen ligt geen van de campings direct naast de mogelijke windparklocaties. Hierdoor verwachten de onderzoekers dat ernstige overlast beperkt zal blijven. Vier campings liggen binnen een straal van 800 – 1100 meter. De groepsaccommodatie van manege De Eekwal ligt op 600 meter van het N34 zoekgebied. De onderzoekers geven aan dat enige overlast hier niet uitgesloten is. Dit geldt ook voor de kleine en rustig gelegen campings bij de zoekgebieden Pottendijk, De Vennen en Zwartembergerweg. Het planMER geeft aan dat de landschappelijke impact en daarmee dus de toeristische impact het kleinst is bij een concentratie in één gebied. Bovendien leidt het concentreren van de windmolens in één gebied, dat alleen mogelijk is in het zoekgebied Pottendijk (*op het moment van het onderzoek konden de onderzoeksbureaus nog niet beschikken over het door de provincie Drenthe voorgenomen luchthavenbesluit Heli Holland*), ertoe dat het aantal verblijfsaccommodaties binnen een straal van 1100 meter beperkt blijft.

Windfonds Windenergie gemeente Emmen

In het *Regieplan Windenergie Emmen* heeft uw raad aangegeven dat een deel van de mogelijke opbrengsten voor de gemeente Emmen aan een gebiedsfonds zullen worden toegevoegd, zodat de omwonenden in de gebieden waar windmolens gerealiseerd gaan worden niet alleen de lasten, maar ook de lusten krijgen. Hier wordt uitvoering aan gegeven door Windfondsen voor de aangewezen gebieden in te richten.

De Windfondsen maken de financiering van algemene compenserende en mitigerende maatregelen, in en rondom de gebieden die zijn aangewezen voor windenergie, mogelijk.

Het fonds wordt onder meer gevoed vanuit de exploitatiebijdrage van de exploitant. Daarbij wordt rekening gehouden met eventuele afspraken die initiatiefnemers overeenkomen met omwonenden en andere belanghebbenden welke worden vastgelegd in de omgevingsovereenkomst. De hoogte van het bedrag, de exploitatiebijdrage wordt in een exploitatieovereenkomst tussen initiatiefnemer en gemeente Emmen vastgelegd.

Indien wordt uitgegaan van €0,50/MWh kan voor 32 windturbines worden gerekend op een bedrag van circa €100.000,- als bijdrage in het fonds.

De gemeente Emmen voedt de Windfondsen jaarlijks met de OZB opbrengsten van de windturbines. In het eerste jaar dat de windturbines operationeel zijn wordt daarvoor in totaal een bedrag van circa €350.000,- verwacht. Dat is het geraamde bedrag van de OZB opbrengsten gebaseerd op 32 windturbines. In de jaren daarna wordt gecorrigeerd voor technische en functionele veroudering, waardoor het jaarlijkse bedrag zal afnemen naar een geraamd bedrag van circa €110.000,- in het laatste jaar. De exacte bedragen worden

bepaald op het moment dat de windturbines operationeel zijn.

Ten aanzien van de besteding van de OZB middelen kan worden opgemerkt dat de OZB opbrengst voor de gemeente geheel vrij te besteden is, de vulling van de Windfondsen uit deze middelen stuit niet op fiscaal juridische bezwaren. De Gedragscode Windenergie gemeente Emmen bepaalt dat initiatiefnemers voor indiening van de definitieve vergunningsaanvraag met direct omwonenden afspraken hebben gemaakt over directe compensatie. Een gedegen marktanalyse voor de WOZ-waarden in de gebieden waar windenergie wordt ontwikkeld is hier van het grootste belang. Deze zogenaamde Permanente Marktanalyse maakt deel uit van het gemeentelijk proces rond waarde vaststelling van objecten.

De provincie Drenthe heeft aangegeven bereid te zijn om het Windfonds gedurende een periode van 10 jaar jaarlijks aan te vullen met een bedrag van circa €1000,- per opgestelde MW aan Windturbines. In totaal is dit een bedrag van jaarlijks circa €100.000,- voor de Windfondsen voor de aangewezen gebieden in Emmen gedurende een periode van 10 jaar. De bereidheid voor de bijdrage heeft de provincie in de brief van 13 mei, gericht aan het college van Emmen, bevestigd.

Bovenstaande geeft aan dat in het eerste jaar dat de windparken operationeel zijn, het totale Windfonds naar verwachting wordt gevoed met een bedrag van €550.000,- en vervolgens jaarlijks zal worden aangevuld.

In fase 3 zullen de kaders voor besteding van de middelen uit het Windfonds door de gemeente verder worden uitgewerkt.

Daarbij kunnen de bewonersplatforms in de voor windenergie aangewezen gebieden in fase 3 procesvoorstellen doen aan de gemeente Emmen over de vraag hoe na realisatie van de windparken wordt bepaald, waar de middelen uit het Windfonds Windenergie gemeente Emmen aan worden besteed.

*

Structuurvisie Emmen Windenergie

In de structuurvisie "Emmen, Windenergie" wordt het ruimtelijk kader neergezet, op basis waarvan initiatiefnemers hun plannen voor de realisatie van windenergie kunnen ontwikkelen en indienen. Met het vaststellen van de structuurvisie krijgen de locaties en randvoorwaarden voor windmolenparken status als vastgesteld gemeentelijk planologisch beleid. De gemeente is aan dit beleid gebonden. Plaatsing van windmolens is echter niet zonder meer mogelijk op basis van een structuurvisie. De geldende bestemmingsplannen staan plaatsing niet toe en er is een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan nodig. De structuurvisie biedt het beleidskader voor een omgevingsvergunning. In de procedure voor een omgevingsvergunning kunnen betrokkenen bezwaar en beroep instellen. Rechtstreeks juridisch bindend voor grondeigenaren, exploitanten en omwonenden is opname van locaties in de structuurvisie niet.

In de structuurvisie "Emmen, windenergie" zijn alle onderzoeken en opgeleverde rapporten in het kader van de door de gemeente genomen regie over de taakstelling van 95,5 MW windenergie verwerkt. Bijlage 23 van de structuurvisie "Emmen, windenergie" gaat in op de vragen en opmerkingen uit de binnengekomen zienswijzen op de ontwerp-structuurvisie en bijbehorende planMER. De vaststelling van de Beantwoording is onderdeel van het besluit tot vaststellen van de structuurvisie.

In bijlage 23 wordt aangegeven of zienswijzen wel of niet tot aanpassing van de ontwerp-structuurvisie hebben geleid of andere gevolgen heeft gehad. Aan de hand van de Beantwoording kan men nagaan of en op welke wijze er rekening is gehouden in de voorgestelde besluiten.

Uw raad heeft bij besluit van 27 november 2014 bepaald dat de gemeente Emmen zelf de regie wil voeren over de plaatsing van de windmolens in de gemeente Emmen. Het belangrijkste vertrekpunten uit het door de gemeenteraad vastgestelde Regieplan Windenergie Emmen is dat de inzet van de gemeente Emmen erop gericht is om zoveel mogelijk hinder en gezondheidsrisico's voor omwonenden te beperken.

Dat sluit aan bij wat inwoners tijdens bijeenkomsten voor vaststelling van het regieplan hebben aangegeven en bij beide gebiedsprocessen is bevestigd. Verder wordt in het regieplan aangegeven dat het beperken van hinder van windmolens en de gezondheidseffecten voor omwonenden als criterium prioriteit hebben boven de criteria gebiedsontwikkeling en landschap.

Om hinder en gezondheidsrisico's te beperken is voor de zoekgebieden voor windenergie een zo groot mogelijke afstand tussen windturbines en woongebieden aangehouden van 1100 meter en 500 meter van solitaire woningen.

* NB: Paragraaf "Windfonds" is handmatig aangevuld door amendement A 4, 2e raadsbesluit d.d. 28-06-2016.

Op basis van het regieplan is bepaald dat woongebieden een bescherming krijgen van 1100 meter. De solitaire woningen kennen een bescherming van 500 meter. Uit het gebiedsproces blijkt dat er bijzondere aandacht moet worden besteed aan de woningen in de zone van 500 tot 1100 meter.

De locatiekeuze is in belangrijke mate bepaald op basis van zo weinig mogelijk gehinderden in de zone van 500 tot 1100 meter. Het aan uw raad voorgestelde scenario leidt tot het minst aantal direct gehinderden. Uit de structuurvisie kan worden opgemaakt dat het aantal ligt tussen de 39 en maximaal 67 gehinderden, afhankelijk van het uiteindelijk opstellingsontwerp van de windparken.

Spreiding van de totale opgave over meerdere gebieden heeft de voorkeur. Dit leidt tot minder gehinderden. Door de opgave te spreiden hoeft de locatie Pottendijk niet volledig benut te worden. Het niet maximaal benutten van het zoekgebied Pottendijk biedt mogelijkheden om het aantal gehinderden in aantal fors terug te brengen. In de ontwerp-structuurvisie is 31 gehinderden aangegeven. Uit nader verkennend onderzoek blijkt dat door optimalisatie van het opstellingsontwerp naar verwachting een opgave van 50,5 MW voor Pottendijk mogelijk is met 3 gehinderden. In het projectMER en het definitieve ontwerp zal duidelijk moeten worden wat het exacte aantal gehinderden zal worden. Verder wordt geconstateerd dat de zoekgebieden N34, Zwartembergerweg en een gedeeltelijke invulling van Pottendijk in het planMER relatief het beste scoren op de aspecten geluid en slagschaduw. Insluiting van woongebieden wordt voorkomen door uit te gaan van een minimale afstand tussen windparken van 4 kilometer. Door de opgave te realiseren in de zoekgebieden N34, Zwartembergerweg en Pottendijk is de afstand tussen de windparken ruim groter dan 4 kilometer. Daarbij wordt onderkend dat de locatie N34 het meest gunstig scoort wat betreft het effect op Natura 2000. Het is de enige locatie is waar geen significante effecten worden verwacht.

De locaties Groenedijk en Berkenrode worden als niet wenselijk beschouwd, omdat er in combinatie met Pottendijk en Zwartembergerweg insluiting ontstaat.

Tuinbouwgebied Klazienaveen ligt het meest nabij het Natura2000 gebied Bargerveen, waarmee de oppervlakte voor mitigerende en compenserende maatregelen, welke noodzakelijk zijn in het kader van de natuurbeschermingswet, beperkt is. Het gebied heeft kansen voor gebiedsontwikkeling. Daarbij heeft uw raad in het regieplan Windenergie Emmen bepaald dat hinder voorkomen als criterium prioriteit heeft boven gebiedsontwikkeling. Het Tuinbouwgebied scoort minder goed op slagschaduw en geluid dan de drie hierboven genoemde locaties N34, Zwartembergerweg en Pottendijk. En het zoekgebied heeft een relatief hoog aantal gehinderden binnen de zone van 1100 meter ten opzichte van de andere zoekgebieden en kent het grootste risico in de zin van de natuurbeschermingswet.

Voorgesteld aan uw raad wordt om niet in te gaan op de door de initiatiefnemers uitgebrachte voorstellen en vast te houden aan de in de Uitvraag aangegeven uitgangspunten. Daarmee de grondposities geen rol te laten spelen in de gebiedskeuze en de volgende gebieden aan te wijzen voor windenergie, uitgaande van windmolens van minimaal 3MW nominaal vermogen, en daarbij de randvoorwaarden van een maximale ashoogte van 100 meter en een maximale tiphoogte van maximaal 149 meter vast te stellen:

Gebied	max. ashoogte	max. tiphoogte	Aantal MW
N34	100 m	149m	21 MW
Zwartembergerweg	100 m	149m	24 MW
Pottendijk	100 m	149m	50,5 MW

* De locatie Pottendijk wordt daarbij aangewezen voor afrondingseffecten

Het bewonersplatform van de locaties Zwartembergerweg en Pottendijk kan voorstellen om af te wijken van de randvoorwaarden as- en tiphoogte. Waarbij het uitgangspunt is dat daardoor ruimte ontstaat voor een lager aantal windturbines met een hoger nominaal vermogen. In het gebiedsproces is deze optie besproken.

Voor de exploitatietijd wordt uitgegaan van 16 jaar. De structuurvisie biedt ruimte om de exploitatietijd te verruimen naar maximaal 20 jaar. De initiatiefnemer dient dan onomstotelijk aan te tonen dat 16 jaar in het aangewezen gebied financieel niet haalbaar is of met de omwonenden tot nadere afspraken te komen over bijvoorbeeld extra compensatie voor het oprekken van de exploitatietijd van 16 naar 20 jaar.

Het bewonersplatform kan voorstellen doen om af te wijken van een exploitatietermijn van 16 naar maximaal 20 jaar. Deze afspraken moeten dan worden vastgelegd in de op te stellen omgevingsovereenkomst.

Nadere invulling locatie Pottendijk

In fase 3 zal voor het Bewonersplatform en de initiatiefnemers het verder terugbrengen van het aantal gehinderden doormiddel van het opstellingsontwerp een van de uitgangspunten zijn. Op de locatie Pottendijk is het op voorhand mogelijk om het aantal gehinderden (het aantal woningen binnen een afstand van 1100 meter van een windpark) verder terug te brengen bij de geformuleerde opgave. Door geen windturbines te plaatsen in de randen van het “centrale” zoekgebied Pottendijk kan, uitgaand van de opstelling die is gebruikt bij het planMER-onderzoek, het gebied worden ingevuld met 16 windturbines van 3 MW met 3 gehinderden binnen 1100 meter. Door het opstellingsontwerp aan te passen op het centrale gebied Pottendijk is het naar verwachting mogelijk om 17 windturbines in het gebied te plaatsen met 3 gehinderden.

De structuurvisie benoemt daarom specifieke uitgangspunten voor de invulling van de locatie Pottendijk. De opgave dient geheel binnen het centraal gelegen deelgebied te worden ontwikkeld. De twee noordwestelijke gelegen “snippers” vallen in de obstakelvrije zone van het door de provincie voorgenomen Luchthavenbesluit Heli Holland en zijn daarmee niet meer ontwikkelbaar. Daarnaast dient de noordoostelijke “snipper” niet ontwikkeld te worden vanwege het relatief hoge aantal extra gehinderden die dit oplevert. Binnen het centrale gebied van Pottendijk is verdere optimalisatie mogelijk door het oostelijke deel te mijden en de westelijke zone waar een stilstandsregeling nodig is vanwege het voorgenomen nieuwe Luchthavenbesluit voor Heli Holland juist wel te benutten.

Daarnaast wordt voorgesteld om voor de locatie Pottendijk de afwijkingmogelijkheid in de structuurvisie op te nemen om hogere windturbines met een groter nominaal vermogen te plaatsen. Dit zal leiden tot lager aantal molens in het gebied Pottendijk. Voorwaarde voor het gebruik kunnen maken van deze afwijkingmogelijkheid is wel dat de omwonenden vanuit het gebiedsproces aangeven dat zij daarmee instemmen.

Voorwaarden waaronder wordt meegewerkt aan de ontwikkeling

Naast het aanwijzen van locaties zijn in de structuurvisie ook eisen opgenomen met betrekking tot aanleg en gebruik van windturbines. Het gaat hierbij om fysieke, niet-financiële eisen zoals de maximale hoogte, aantal turbines op een locatie, de opstelling en de landschappelijke inpassing. Zo zijn er eisen opgenomen ten aanzien van tijdelijkheid en sloop, compenserende en mitigerende maatregelen, zekerheidsstellingen, enzovoorts. Bepaalde eisen kunnen in de omgevingsvergunning worden uitgewerkt. Dat zijn de zogeheten maatwerkvoorschriften, als aanvulling op de algemene landelijke standaardvoorschriften voor windturbines uit het Activiteitenbesluit. Verder zijn de mogelijkheden om aanvullende eisen in de omgevingsvergunning op te nemen, naast de standaardvoorschriften uit het Activiteiten besluit, beperkt. Er bestaan wel ministeriele regelingen voor slagschaduw, lichtschittering en stilstandsregeling. Deze aanvullende eisen zijn in de Gedragscode Windenergie gemeente Emmen opgenomen en kunnen op basis daarvan ook in de omgevingsovereenkomst en de exploitatieovereenkomst worden vastgelegd. Daarbij gaat het om afspraken over monitoring, geluidsmetingen en registraties, nulmetingen en klachtenafhandeling. De gemeente heeft als bevoegd gezag wettelijke publiekrechtelijke mogelijkheden om naleving van voorschriften uit Activiteitenbesluit en omgevingsvergunning af te dwingen. Voor het niet naleven van voorwaarden in een exploitatieovereenkomst kan een boeteclausule worden opgenomen.

stappen Fase 3

Na vaststelling van de structuurvisie start fase 3. Hieronder beknopt en puntsgewijs de stappen in fase 3:

- 1) initiatief, start gebiedsproces en instellen bewonersplatform
- 2) start m.e.r.-procedure
- 3) instellen Windfonds
- 4) afsluiten omgevingsovereenkomsten initiatiefnemer-omwonenden en exploitatieovereenkomst initiatiefnemer- gemeente
- 5) wettelijke vergunningprocedure
- 6) besluitvorming B&W en Raad (vergunning en verklaring van geen bedenkingen)
- 7) beroep

De stappen zijn hier alleen puntsgewijs aangegeven. Uitgangspunt is dat informatie gedurende Fase 3 via de gemeentelijke website openbaar wordt gemaakt. Daarnaast is het uitgangspunt dat in het gebiedsproces van de aangewezen gebieden het bewonersplatform een informatie voorzienende rol heeft.

Voor een gebied kunnen specifieke aanvullingen mogelijk zijn. Zo zal bij het zoekgebied Zwartenbergweg "ontheffing" met betrekking tot het Verdrag van Meppen als stap in de lijst meegenomen moeten worden. Uit de informele contacten met de diverse overheden over deze ontheffing blijkt overigens dat de bereidheid tot het verlenen van medewerking er is. Om daarin de volgende stap te kunnen maken is het noodzakelijk dat de gemeente eerst toont dat de locatie Zwartenbergweg een beoogd gebied is voor windenergie. Met betrekking tot de locatie Pottendijk is mogelijk een aanbestedingsprocedure nodig. Een perceel in dit gebied is eigendom van de gemeente Emmen.

3 Relatie met bestaand beleid/eerder genomen besluiten

- Raadsbesluit 27 november 2014 vaststelling Regieplan Windenergie
- Raadsbesluit 19 november 2015 vaststelling structuurvisie Windenergie, eerste stap

4 Afstemming met externe partijen/communicatie

In het proces rondom windenergie in fase 2 hebben omwonenden van de zoekgebieden een centrale rol.

5 Financiële consequenties/voorgestelde dekking

De gemaakte kosten in 2015 worden als volgt gedekt:

€400.000 bijdrage provincie Drenthe (vastgelegd in brief van de provincie Drenthe van 13 mei 2016, gericht aan het college van Emmen)

€368.000 jaarrekening 2015

€200.000 VAR

€127.000 flexibel personeelsbudget

De geraamde plankosten voor 2016 – 2018 worden verhaald op de ontwikkelaars middels een exploitatieovereenkomst. Hiervoor wordt een voorbereidingskrediet gevraagd van €650.000,- welke wordt afgedekt met de op te stellen exploitatieovereenkomsten met de ontwikkelaars. Conform de BBV regels moeten de kosten binnen 5 jaar worden verhaald op de private partij(en), anders moeten de kosten worden afgeboekt ten laste van de jaarrekening.

In beginsel worden de procedurekosten met leges verhaald. Voor leges gelden vaste tarieven uitgaande van de investeringskosten. Met een exploitatieovereenkomst is echter maatwerkmogelijk en de procedure is eenvoudiger dan met legesheffing. De legesverordening bevat een bepaling om dubbele heffing, indien de kosten met een exploitatieovereenkomst worden verhaald, te voorkomen.

Een concept-besluit is bijgevoegd.

Emmen, 23 mei 2016.

Burgemeester en wethouders van Emmen,

de gemeentesecretaris,

I.A.A. Oostmeijer-Oosting

de burgemeester,

G. Bijl B.A. Aarnds

jaar	stuknr. Raad	categorie/agendanr.	stuknr. B. en W.
2016	RA16.0052	B 2	16/496

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Emmen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 23 mei 2016, B&W nummer: 16/496;

besluit:

- 1 De “*Structuurvisie Emmen, Windenergie*”, met inbegrip van beantwoording van de zienswijzen en het Uitvoeringsprogramma, vast te stellen met inachtneming van de door de raad aangebrachte wijzigingen, zoals beschreven in amendement A1 (zie bijlage) en amendement A4 (zie bijlage), die beide door de raad zijn aangenomen.
- 2 De Gedragscode Windenergie gemeente Emmen vast te stellen.
- 3 Voor elk van de aangewezen gebieden een “*Windfonds Windenergie gemeente Emmen*” in te stellen en opdracht te geven om de kaders daarvoor in fase 3 verder uit te werken.
- 4 Een voorbereidingskrediet voor plankosten beschikbaar te stellen van €650.000,-, te dekken uit de door de met de ontwikkelaars van windenergie op te stellen exploitatieovereenkomsten.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 28 juni 2016.

de griffier,

H.D. Werkman

de wnd.voorzitter,

G.J. Horstman

A 1

*Amendement aangenomen.
Voor: 24 (WE-excl. Velzing,
PvdA en CDA)*

Amendement Vaststelling structuurvisie Windenergie

Tegen: 14 (overige).

De Raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 28 juni 2016

De 29/6

Concluderende dat;

- Omwonenden van de zoekgebieden al geruime tijd in onzekerheid leven in afwachting van de definitieve vaststelling van de structuurvisie;
- Deze onzekerheid voor de omwonenden van de Pottendijk niet vermindert als deze locatie wordt aangewezen om een eventuele resterende opgave van andere locaties op te vangen;
- De structuurvisie op de locaties Pottendijk en Zwartenbergweg mogelijkheden biedt, na overleg in het bewonersplatform, af te wijken van de exploitatieperiode van 16 jaar en de maximum tip- en ashoogte;
- Dat aan het afwijken van de hoogtes een restrictie is verbonden dat dan ook het nominaal vermogen van de turbine hoger moet worden;
- Bij besluitvorming met betrekking tot het verlenen van een omgevingsvergunning rekening gehouden wordt met afspraken tussen initiatiefnemer en omwonenden in het overleg in het bewonersplatform;

Van mening zijnde dat;

- Het beperken van onderhandelingsruimte door randvoorwaarden te stellen aan hoogteaanspassingen niet in het belang van de omwonenden is;
- Bewonersplatformen maximaal de ruimte moeten krijgen om voorstellen voor optimale inpassing en compensatie te ontwikkelen en daarover afspraken te maken;

Verder van mening zijnde dat;

- Met de vaststelling van de voorliggende structuurvisie Windenergie het voor alle omwonenden duidelijk moet zijn welke opgave er in hun gebied dient te worden gerealiseerd;

Besluit;

1. De volgende tekstregels in de structuurvisie Emmen, Windenergie te schrappen:

- De tekstregel in Hoofdstuk 1 onder de eerste tabel (pagina 7):
“ * De locatie Pottendijk wordt aangewezen voor het opvangen van de restopgave, zowel naar boven als naar beneden. De restopgave wordt bepaald door de invulling van de locaties N34 en Zwartembergerweg in fase 3. ”
- De tekstregel in paragraaf 4.4 onder de eerste tabel (pagina 41):
“ * De locatie Pottendijk wordt aangewezen voor het opvangen van de restopgave, zowel naar boven als naar beneden. De restopgave wordt bepaald door de invulling van de locaties N34 en Zwartembergerweg in fase 3. ”
- In paragraaf 4.4 het gehele punt 17 (pagina 46):
“ 17. Afrondingseffecten dienen op de locatie Pottendijk te worden opgevangen. Dit betekent dat de opgave voor Pottendijk dus naar boven of beneden dient te worden bijgesteld als de exacte invulling op de andere aangewezen locaties voor windenergie daar aanleiding toe geeft (restopgave). Deze situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen als ergens windmolens meer dan 3 MW nominaal vermogen worden geplaatst. ”

2. De volgende tekstregels in de structuurvisie Emmen, Windenergie te wijzigen:

- In Hoofdstuk 1 onder de kop Afwijkingsmogelijkheden (pagina 9) de eerste alinea:
van:
“ Het Bewonersplatform van de locaties Zwartembergerweg en Pottendijk kan voorstellen om af te wijken van de randvoorwaarden voor de as- en tiphoogte. Daarbij is het uitgangspunt dat daardoor ruimte ontstaat voor een kleiner aantal windturbines, met een hoger nominaal vermogen per windmolen. In het gebiedsproces van Platform Windkracht 3 is deze optie besproken. ”
- in:
“ Van de randvoorwaarden voor de as- en tiphoogte in paragraaf 4.3 kan worden afgeweken, indien initiatiefnemer en bewonersplatform tot nadere afspraken komen over bijvoorbeeld extra compensatie, voor het oprekken van de as- en tiphoogte en/of het nominale vermogen per turbine. Deze afspraken moeten dan worden vastgelegd in omgevingsovereenkomsten tussen initiatiefnemer en omwonenden.

PvdA

- De tekstregel in paragraaf 4.3 onder Algemeen, As- en tiphoogte (eerste zin van tweede alinea, pagina 36/37):

van:

“ De structuurvisie kent naar aanleiding van de bevindingen in het Gebiedsproces voor de locaties Zwartembergerweg en Pottendijk een afwijkingsmogelijkheid voor de ashoogte en de tiphoogte. ”

in:

“ De structuurvisie kent een afwijkingsmogelijkheid voor de ashoogte en de tiphoogte. ”

- In paragraaf 4.4 onder de kop Afwijkingsmogelijkheden (pagina 43) de eerste alinea:

van:

“ Het Bewonersplatform van de locaties Zwartembergerweg en Pottendijk kan voorstellen om af te wijken van de randvoorwaarden voor de as- en tiphoogte. Daarbij is het uitgangspunt dat daardoor ruimte ontstaat voor een kleiner aantal windturbines, met een hoger nominaal vermogen per windmolen. In het gebiedsproces van Platform Windkracht 3 is deze optie besproken. ”

in:

“ Van de randvoorwaarden voor de as- en tiphoogte in paragraaf 4.3 kan worden afgeweken indien initiatiefnemer en omwonenden via het bewonersplatform tot nadere afspraken komen over bijvoorbeeld extra compensatie, voor het oprekken van de as- en tiphoogte en/of het nominale vermogen per turbine. Deze afspraken moeten dan worden vastgelegd in omgevingsovereenkomsten tussen initiatiefnemer en omwonenden. ”

- In paragraaf 4.4 geheel punt 16 (pagina 46):

van:

“ Het Bewonersplatform van de locaties Zwartembergerweg en Pottendijk kan voorstellen om af te wijken van de randvoorwaarden voor de as- en tiphoogte. Daarbij is het uitgangspunt dat daardoor ruimte ontstaat voor een kleiner aantal windturbines, met een hoger nominaal vermogen per windmolen. In het gebiedsproces van Platform Windkracht 3 is deze optie besproken. ”

in:

“ Van de randvoorwaarden voor de as- en tiphoogte in paragraaf 4.3 kan worden afgeweken indien initiatiefnemer en omwonenden via het bewonersplatform tot nadere afspraken komen over bijvoorbeeld extra compensatie, voor het oprekken van de as- en tiphoogte en/of het nominale vermogen per turbine. Deze afspraken moeten dan worden vastgelegd in omgevingsovereenkomsten tussen initiatiefnemer en omwonenden. ”

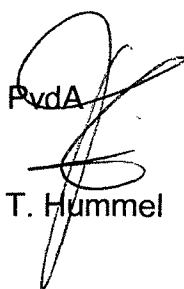
- In paragraaf 4.6 geheel punt 2 (pagina 48):
van:

“ 2. Afwijken van de ashoogte van 100 meter en de tiphoogte van 149 meter binnen de locaties Zwartenbergerweg en Pottendijk
Binnen de gebieden Zwartenbergerweg en Pottendijk kan worden afgeweken van de voorgeschreven ashoogte van 100 m en de tiphoogte van 149 meter voor de realisatie van hogere windmolens met meer vermogen. Hierdoor hoeven er minder windmolens binnen dit gebied gerealiseerd te worden. Voldoende draagvlak bij omwonenden is daarvoor een vereiste. Lichthinder dient te worden voorkomen. De hogere windmolens dienen daarbij landschappelijk voldoende aan te sluiten op het beoogde Duitse windpark. ”

in:

“ 2. Afwijken van de ashoogte van 100 meter en de tiphoogte van 149 meter
Er kan worden afgeweken van de voorgeschreven ashoogte van 100 m en de tiphoogte van 149 meter indien omwonenden via het bewonersplatform tot nadere afspraken zijn gekomen over bijvoorbeeld extra compensatie. Deze afspraken moeten dan zijn vastgelegd in omgevingsovereenkomsten tussen initiatiefnemer en omwonenden. ”

En gaat over tot de orde van de dag

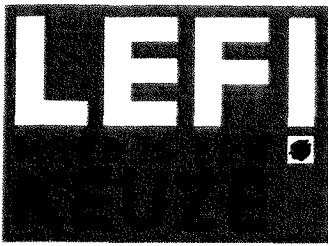
PvdA

T. Hummel

Wakker Emmen

H. Linnemann

CDA

A. Gijlers

A 4

Amendement aangenomen
Voor : 37
Tegen : 1 (DOP).

Obw 29/6

AMENDEMENT onderhandelingskracht bewonersplatforms

De gemeenteraad van Emmen, in vergadering bijeen op dinsdag 28 juni 2016,

heeft kennis genomen van:

het raadsvoorstel 'Vaststelling structuurvisie Windenergie'

Constateert,

- dat Windfondsen worden ingesteld, zodat algemene compenserende en mitigerende maatregelen, in en rondom de plaatsingsgebieden, gefinancierd worden

Constateert eveneens,

- dat de gemeente Emmen voornemens is met zo'n € 350.000 de Windfondsen te voeden op basis van de OZB-opbrengsten (een bedrag dat jaarlijks wordt gecorrigeerd op grond van technische en functionele veroudering van windturbines);
- dat de exploitanten van windturbines eveneens de Windfondsen voeden (exploitatiebijdrage) op basis van een exploitatie-overeenkomst tussen initiatiefnemer en de gemeente Emmen;
- dat de provincie Drenthe de Windfondsen jaarlijks – voor een periode van tien jaar – voedt met zo'n € 100.000, zijnde € 1.000 per opgestelde MW aan windturbines;

Constateert echter,

- dat het daadwerkelijk voeden van de Windfondsen plaatsvindt vanaf het moment dat de windturbines operationeel zijn (aangaande de gemeente Emmen), opgesteld zijn (aangaande de provincie Drenthe) dan wel exploitatie-overeenkomsten zijn vastgesteld (aangaande de exploitanten);

Overwegende,

- dat de gemeente het aan de exploitanten en de omwonenden (platforms) over laat om te komen tot zogenaamde omgevingsovereenkomsten;
- dat het van belang is dat de omwonenden (platforms) daarvoor en daarbij in hun kracht staan;

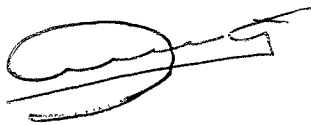

- dat om voorgaande reden de omwonenden (bewonersplatforms) gebruik kunnen maken van zelf uitgekozen professionele onderhandelaars, juristen en andere relevante deskundigen om daarmee een gelijkwaardige en volwaardige onderhandelingspositie te kunnen innemen en vervullen ten opzichte van de commerciële en professionele windenergie-exploitanten;

Besluit toe te voegen

- bij de paragraaf 'Windfonds Windenergie gemeente Emmen';
'De gemeente Emmen stelt aan de bewonersplatforms € 150.000 beschikbaar, zodat met ondersteuning van zelf uitgekozen deskundigen tot uitgebalanceerde omgevingsovereenkomsten met de exploitanten van windturbines kan worden gekomen. Dit bedrag wordt (vooralsnog) gefinancierd vanuit de VAR.'

en gaat over tot de orde van de dag.

Harry Leutscher
LEF!

Jenneke Ensink
LEF!

Voorstel tot besluitvorming

College		Portefeuillehouder: R. van der Weide		
Steller: ██████████	Programma- manager EV	Concern- control	Portefeuille- houder	Gemeente- secretaris
tel.nr.: ██████████				
paraaf:				
datum: 14 november 2023				
Team: Emmen Vernieuwt	Datum:	Datum:	Datum:	Datum:
Onderwerp: Windopgave gemeente Emmen	Zaaknummer 304584-2023	Openbaar: O		

Voorgesteld besluit:

1. Het voorgenomen besluit te nemen om voorrang te geven aan de windontwikkeling op de locatie N34, boven locatie Zwartenbergweg.
2. Het voorgenomen besluit te nemen om in uiterlijk 2030 de voorziene jaarlijkse opwek van windenergie op locatie Zwartenbergweg (circa 0,072 TWh) te ruilen tegen duurzaam opgewekte energie uit zon-op-dak en daarvoor het bijgevoegde plan van aanpak vast te stellen.
3. De raad te informeren middels bijgevoegde brief
4. De diverse belanghebbenden, te weten, de gebiedsplatformen, de Erkende Overleg Partners (EOP's), de ontwikkelaars, de provincie Drenthe en de Drentse Energie Tafel (DET) te informeren via een brief.
5. Het voorstel zoals genoemd onder besluitpunt 1 en 2, voor een periode van zes weken ter inzage te leggen.

Conform									Collegevergadering d.d.: 1. 21-11 '23 2.
Bespreken									
	S	B	RWS	RWE	GRK	DLL	PSK	JBS	

- Besluit conform:
- Voorstel aangehouden:
- Gewijzigd besluit: